

ความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
บ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนोनคุณ จังหวัดศรีสะเกษ
Opinions on the Success Factors of the Ban Nong Samran Production
Savings Group Village 8, Non Kho Subdistrict, Non Khun District,
Sisaket Province

เฉลิมพล กิจคณะ* ไพศาล พากเพียร รัตนะ ปัญญาภา
Chaloemphon Kitkhana*, Paisan Phakphian, Rattana Pan yapa
นักศึกษาลัทธิสุตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*
Master of Arts Social Science for Development, Ubon Ratchathani Rajabhat University
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี²
Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี³
Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University
Pocky41110416@gmail.com

Received: June 13, 2025

Revised: August 13, 2025

Accepted: September 3, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนोनคุณ จังหวัดศรีสะเกษ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จของกลุ่ม เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ จำนวนทั้งสิ้น 143 คน และกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ประธานและกรรมการ ทั้ง 4 ฝ่าย ๆ ละ 2 คน จำนวนทั้งสิ้น 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารจัดการกลุ่ม มีความสำเร็จเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ด้านการเสริมสร้างค่านิยมในการออม ด้านคุณลักษณะของผู้นำ ด้านความสามัคคีของสมาชิก และด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ตามลำดับ
2. แนวทางการบริหารจัดการที่นำไปสู่ความสำเร็จของกลุ่ม ได้แก่ การดำเนินงานตามระเบียบของกรมการพัฒนาชุมชน การเลือกตั้งคณะกรรมการโดยสมาชิก ซึ่งส่งเสริมความโปร่งใสและความเชื่อมั่น ระบบการบริหารเงินที่ชัดเจนและเป็นธรรม การลงทุนเพื่อสร้างรายได้ เช่น ร้านค้าชุมชน และการบริหารทรัพยากรบุคคลตามแนวคิดการบริหารของ Fayol รวมถึงการใช้หลักธรรมาภิบาล 5 ประการในการบริหารจัดการ ส่งผลให้กลุ่มได้รับการประเมินในระดับดีมาก

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ แนวทางการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

Abstract

This research aimed to 1) study opinions on success factors of the Ban Nong Samran Production Savings Group, Moon 8 of Non Kho Subdistrict in Non Khun District of Sisaket Province, and 2) study management approaches to group success. This research was a mixed-methods study. The sample consisted of 143 savings group members, and the target group consisted of 9 members in total, 2 members from each of the 4 groups as the chairperson and 2 members from each group. The research instruments included questionnaires and interview forms. Data were analyzed using frequency, percentage, and standard deviation, and an interview form on management approaches. Data were analyzed using content analysis. The research results found that:

1. The overall opinion on the success factors of the group was at a high level, with group management being the most successful, followed by promoting savings values, leadership characteristics, member unity, and member participation, respectively.

2. Management approaches leading to the group's success include operations in accordance with the regulations of the Community Development Department, election of a committee by members, which promotes transparency and confidence, a clear and fair capital management system, investment to generate income, such as community shops, and human resource management based on Fayol's management concept, including the use of the principles of good governance in management, resulting in the group being evaluated at a very good level.

Keywords: Factors Affecting Success, Management Approaches to Success, Savings Groups For Production

บทนำ

ความเหลื่อมล้ำทางสังคมเป็นหนึ่งในความท้าทายที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับประเทศให้สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน และบรรลุเป้าหมายของการเป็นประเทศที่มีรายได้สูง ในอนาคตข้างหน้าถึงแม้ว่าที่ผ่านมามีประเทศไทยอาจประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้ก้าวออกจากภาวะความยากจน แต่งานแก้ไขปัญหาคือความเหลื่อมล้ำและการสร้างความเป็นธรรมนับว่า ยังประสบปัญหาในหลายมิติ รวมถึงการกระจายโอกาสถือครองที่ดินและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารองค์ความรู้ โดยเฉพาะภาคเกษตรและชนบท ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสาเหตุหลัก ๆ ของความเหลื่อมล้ำที่ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในด้านอื่น ๆ คงหนีไม่พ้นเรื่องของความยากจน เนื่องจากฐานะทางการเงินนำมาซึ่งอำนาจในการต่อรอง และส่งผลต่อสิทธิเสรีภาพที่ไม่เท่าเทียมกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และมีผลกระทบต่อปัญหาสังคมมากมายตามมาทั้งทางตรง และทางอ้อม ดังนั้นการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ซึ่งการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสทางสังคมหรือผู้มีรายได้น้อย มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการที่จะช่วยพัฒนาประเทศ เมื่อยกระดับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้หรือมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ก็จะเป็นหนทางให้ลดความเหลื่อมล้ำลงได้

โดยเฉพาะประชากรกลุ่มที่ประกอบอาชีพเกษตรกร เพราะในสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยยังประสบกับปัญหาผลผลิตทางการเกษตรลดลง ราคาผลผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอน รายได้ของเกษตรกรโดยรวมไม่มั่นคงแน่นอน แต่ภาระค่าใช้จ่ายกลับมีมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเก็บออมน้อยลง ดังนั้นการพัฒนาการผลิตทางการเกษตรและพัฒนาแหล่งเงินทุนเพื่อการผลิตให้ประสานสอดคล้องกัน จึงมีความจำเป็น เพราะเงินทุนถือเป็นเครื่องช่วยเร่งให้เกษตรกรได้ใช้ประสิทธิภาพของตนเองเพื่อการผลิตได้อย่างเต็มที่ สุดท้ายความยากจนก็จะส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม และปัญหาทางสังคมด้านอื่น ๆ ก็จะมาตาม ดังนั้นการจะแก้ไขปัญหาจึงต้องทำให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเอง รู้จักการเก็บออม รู้จักการสร้างแหล่งทุนของชุมชนเพื่อช่วยเหลือชุมชนของตน จึงจะแก้ปัญหาได้ (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, 2563)

กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นตามเกณฑ์ ความจำเป็นพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อตนเอง ครอบครัว และชุมชนให้การศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ของประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ ทั้งในด้านสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ดังภารกิจที่สำคัญคือมุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชนบท รวมตัวกันระดมเงินออมเพื่อจัดตั้งกองทุนของชุมชนในรูปแบบ “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2517 โดยศาสตราจารย์ ดร. ยูวัฒน์ วุฒิเมธี อธิการบดีกรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการครั้งแรก 2 แห่งที่ ตำบลขามเฒ่า อำเภอสว่าง จังหวัดเชียงใหม่ และที่ตำบลละงู อำเภอลำทะลุ จังหวัดสตูล การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์เครดิตยูเนียน และสินเชื่อเพื่อการเกษตร ที่ใช้เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเงินทุนประกอบอาชีพ หรือใช้จ่ายยืมเดือรื้อนจำเป็นมีการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ภายใต้ระเบียบข้อบังคับและหลักคุณธรรม 5 ประการ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจและไว้วางใจกัน (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, 2563) ปัจจุบันการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการเติบโตทั้งปริมาณของเงินทุนและจำนวนสมาชิก ส่งผลให้สมาชิกมีแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างงานสร้างรายได้ และลดการพึ่งพิงแหล่งเงินทุนจากภายนอกชุมชน นอกจากนี้ผลกำไรยังนำมาจัดสรรสวัสดิการให้กับสมาชิกและชุมชน ทำให้เกิดการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชาธิปไตย วัฒนธรรมและวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน

กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เมื่อดำเนินการระดมเงินออมมาได้ระยะหนึ่งจนสามารถมีความเข้าใจในการดำเนินงานกลุ่มแล้ว กลุ่มสามารถนำเงินที่มีอยู่มาดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาของสมาชิกและชุมชนใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาอาชีพ 2) ด้านการพัฒนาระบบการจัดการทางธุรกิจ 3) ด้านอื่น ๆ ตามมติที่ประชุมของสมาชิก ในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ผ่านมา มีทั้งกลุ่มที่ประสบความสำเร็จช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งคนในชุมชนมีสวัสดิการที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี แต่ในขณะเดียวกันก็มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ต้องปิดตัวลง ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้เนื่องจากปัญหาหลายอย่างในการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นความไม่เข้าใจในกระบวนการดำเนินงาน ความไม่ซื่อสัตย์ ไม่รับผิดชอบตามหลักคุณธรรม 5 ประการ ทำให้ไม่มีความไว้วางใจกันในตัวคณะกรรมการเป็นต้น (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, 2563) หรืออีกสาเหตุหนึ่งคือ การที่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่มีวินัย ไม่มีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นหลักการของทางสายกลาง คือ การพอประมาณมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และตั้งอยู่บนความรู้คู่คุณธรรม ดังนั้นการที่จะเพิ่มพลังชุมชนด้วยทุนชุมชนนั้น จะต้องมีการสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง มีระบบระเบียบในการดำเนินงานที่ชัดเจน และต้องมีการให้ความรู้อยู่เสมอ อยู่บนความตระหนักต้องการที่จะพัฒนาปรับปรุงแก้ไขปัญหามุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่อย่างจริงจัง จึงต้องมีการชี้ให้เห็นความสำคัญว่าสมาชิกกลุ่ม จะได้รับสิทธิสวัสดิการ

อะไรบ้าง โดยมีคณะกรรมการพิจารณาการให้กู้สวัสดิการต่าง ๆ จากกลุ่ม เมื่อกิจการมีผลกำไรดีขึ้นจนมีความต้องการอย่างจริงจัง ไม่จัดตั้งขึ้นโดยไม่ได้เป็นความต้องการของชุมชน หรือคนในชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ประกอบกับต้องอาศัยแนวทางที่มีแบบแผนในการดำเนินงานของกรมการพัฒนาชุมชน มีเกณฑ์ในการแบ่งประเภทกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอยู่ 3 ระดับ ซึ่งในระดับ 3 เป็นระดับที่ดีที่สุด (สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน, 2563) ตามเกณฑ์ตัวชี้วัดของกรมการพัฒนาชุมชน เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน ทั้งนี้คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานและประสานการทำงานกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ให้ช่วยดูแลให้ความรู้ช่วยแก้ปัญหา วางแผนพัฒนาระดับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เข้มแข็งขึ้น

สังคมชุมชนบ้านหนองสำราญแห่งนี้ ยังสามารถประสบความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทั้งในด้านการบริหารจัดการการกลุ่ม การบริหารเงิน การบริหารคน และการบริหารเครื่องมือ ได้อย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ทำให้สนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อต้องการให้ทราบถึงปัจจัยตามกรอบแนวคิดในด้านคุณลักษณะผู้นำ การบริหารจัดการที่ดี การสร้างค่านิยมในการออมที่ดี ความสามัคคี และการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อสามารถนำไปเป็นต้นแบบให้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกลุ่มอื่น ๆ ให้มีการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เข้มแข็ง อยู่ในระดับที่สามารถช่วยเหลือคนในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พ้นจากความยากจนได้ ส่งผลให้ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นแนวทางในการช่วยพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน คือ เชิงปริมาณ (Quantitative Research) และ เชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ประชากรและตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 143 คน

1.2 ตัวอย่าง

สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกมาแล้วมากกว่า 1 ปี และมีเงินสะสมจะสะสมไม่น้อยกว่า 200 บาท/เดือน จำนวน 143 คน โดยการสุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2. กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยประธาน 1 คน และคณะกรรมการ ทั้ง 4 ฝ่าย ๆ ละ 2 คนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ

รวมทั้งสิ้น 9 คน ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสำราญ และเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant interview) โดยการสุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง ในการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

3. ขอบเขตเนื้อหา

งานวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

3.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 5 ด้าน ดังนี้ คุณลักษณะของผู้นำการบริหารจัดการ การสร้างค่านิยมในการออมที่ดี ความสามัคคีของสมาชิก และการมีส่วนร่วมของสมาชิก

3.2 แนวทางการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย การบริหารจัดการกลุ่มการบริหารเงินทุน การบริหารคน และการบริหารเครื่องมือ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ แบบสอบถาม เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ ดังนี้

4.1 แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ รายได้ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายปริมาณหนี้สิน ปริมาณเงินออม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้ ด้านคุณลักษณะผู้นำ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการเสริมสร้างค่านิยมในการออมที่ดี ด้านความสามัคคีของสมาชิก และด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก กำหนดค่าเกณฑ์ระดับแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ของ Likert Scale

4.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ ในด้านการบริหารจัดการกลุ่มฯ การบริหารเงินทุน การบริหารคน และการบริหารเครื่องมือ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

5.1 แบบสอบถาม

5.1.1 ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถามและส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม ซึ่งพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50-1.00 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ที่ควรมีค่ามากกว่า 1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน จากสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ การผลิตบ้านหนองมะเกลือ หมู่ 3 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน และมีบริบทใกล้เคียงกัน โดยการหาค่าความเที่ยงตรงความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.93 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

5.1.2 ผู้วิจัยวางแผนการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มเป้าหมาย

5.1.3 นัดประชุมสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนโนนคุณ จังหวัดศรีสะเกษ โดยเลือกเอาวันที่มีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน เนื่องจากต้องมีการประชุมและชี้แจงบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ ด้วย

5.1.4 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มเป้าหมาย

5.1.5 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตรวจสอบความถูกต้องเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติ

5.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

5.2.1 แยกสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ ที่เป็นประธานและคณะกรรมการทั้ง 4 ฝ่าย รวมจำนวน 9 คน ออกจากสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสำราญ ทั้งหมด เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก

5.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และจดบันทึกด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนโนนคุณ จังหวัดศรีสะเกษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์โดยการบรรยาย ความ การวิเคราะห์แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ต (Likert Scale)

6.2 วิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนโนนคุณ จังหวัดศรีสะเกษ ใช้วิธีเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ที่จดบันทึกไว้ หลังจากนั้นทำการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive) โดยการเขียนเป็นประโยคตามกรอบแนวคิด ทฤษฎี

ผลการวิจัย

สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.60 ส่วนใหญ่ มีช่วงอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.60 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.60 มีอาชีพเกษตรกรกรรม มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 90.20 มีระยะการเป็นสมาชิกในช่วง 10-15 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.50 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 1,001-5,000 บาท มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 76.90 ส่วนใหญ่ออมเงินและ ภู้อยู่ 95.10 จุดประสงค์เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.30

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนโนนคุณ จังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนโนนคุณ จังหวัดศรีสะเกษ (n=143)

ปัจจัยฯ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คุณลักษณะผู้นำ	4.47	0.41	มาก
2. การบริหารจัดการกลุ่มฯ	4.61	0.48	มากที่สุด
3. การเสริมสร้างค่านิยมในการออมที่ดี	4.53	0.44	มากที่สุด
4. ความสามัคคีของสมาชิก	4.33	0.44	มาก

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
5. การมีส่วนร่วมของสมาชิก	4.25	0.48	มาก
รวม	4.43	0.45	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.44) รองลงมาคือด้านการเสริมสร้างค่านิยมในการออมที่ดีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.44) ด้านคุณลักษณะผู้นำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.41) ด้านความสามัคคีของสมาชิก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.48)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษด้านคุณลักษณะผู้นำ (n=143)

ด้านคุณลักษณะของผู้นำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คณะกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มอย่างเคร่งครัด	4.54	0.55	มากที่สุด
2. คณะกรรมการกลุ่ม มีความตั้งใจและเสียสละในการทำงานเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม	4.57	0.56	มากที่สุด
3. คณะกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มฯ อย่างสม่ำเสมอ	4.43	0.56	มาก
4. คณะกรรมการกลุ่มฯ มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานกลุ่ม	4.42	0.67	มาก
5. คณะกรรมการกลุ่ม มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	4.41	0.57	มาก
6. คณะกรรมการบังคับใช้กฎระเบียบของกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน	4.45	0.60	มาก
7. คณะกรรมการกลุ่ม ให้คำปรึกษาเพื่อหาทางแก้ปัญหาในการกัวยืมเงินกลุ่ม	4.45	0.58	มาก
รวม	4.46	0.58	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ ด้านคุณลักษณะของผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คณะกรรมการกลุ่ม มีความตั้งใจและเสียสละในการทำงานเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.56) รองลงมาคือ คณะกรรมการปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มอย่างเคร่งครัดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.55) และคณะกรรมการบังคับใช้กฎระเบียบของกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คณะกรรมการกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.57)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม (n=143)

ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กลุ่มมีการวางแผนงานและกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน	4.70	0.67	มากที่สุด
2. กลุ่มมีการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานราชการอย่างสม่ำเสมอ	4.65	0.69	มากที่สุด
3. มีการบริหารงบประมาณ/ทุน ของกลุ่มฯ ให้งอกเงยมีประสิทธิภาพ	4.62	0.65	มากที่สุด
4. มีการรายงานผลการดำเนินงานสม่ำเสมอ ตรวจสอบได้	4.55	0.63	มากที่สุด
5. มีการจัดสรรสวัสดิการให้สมาชิกอย่างเป็นธรรม	4.44	0.63	มาก
6. มีการพิจารณาวางเงินกู้ด้วยความเป็นธรรมแก่สมาชิกอย่างทั่วถึง	4.49	0.67	มาก
7. กลุ่มออมทรัพย์ฯ ช่วยให้มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น	4.66	0.60	มากที่สุด
8. กลุ่มออมทรัพย์ฯ ช่วยให้ชุมชนพึ่งตนเองได้	4.63	0.67	มากที่สุด
รวม	4.61	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ กลุ่มมีการวางแผนงานและกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ กลุ่มออมทรัพย์ฯ ช่วยให้มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.60) และ กลุ่มมีการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานราชการอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการจัดสรรสวัสดิการให้สมาชิกอย่างเป็นธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.63)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ ด้านเสริมสร้างค่านิยมในการออมที่ดี (n=143)

ด้านเสริมสร้างค่านิยมในการออมที่ดี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การออมเงินสัจจะเพื่อเป็นแหล่งทุนในยามจำเป็นเดือดร้อน	4.59	0.48	มากที่สุด
2. มีการออมเงินเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ	4.56	0.48	มากที่สุด
3. มีการจัดสรรเงิน และแบ่งส่วนการใช้จ่ายอย่างชัดเจน	4.45	0.57	มาก
4. การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในชุมชน	4.55	0.53	มากที่สุด
รวม	4.53	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนโนนคุณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านเสริมสร้างค่านิยมในการออมที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การออมเงินสัจจะเพื่อเป็นแหล่งทุนในยามจำเป็นเดือดร้อน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D.= 0.48) รองลงมาคือ มีการออมเงินเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.48) และการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.53) ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการจัดสรรเงิน และแบ่งส่วนการใช้จ่ายอย่างชัดเจนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.57)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนโนนคุณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความสามัคคีของสมาชิก (n=143)

ด้านความสามัคคีของสมาชิก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ	4.36	0.61	มาก
2. สมาชิกในกลุ่มฟังความคิดเห็น และมีความเป็นประชาธิปไตย	4.29	0.59	มาก
3. การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน	4.26	0.62	มาก
4. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ ทำให้ชุมชนมีความร่วมมือกัน มากขึ้น	4.41	0.57	มาก
5. สมาชิกในกลุ่มมีความเสมอภาคและมีสิทธิเท่าเทียมกัน	4.36	0.66	มาก
รวม	4.33	0.66	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนโนนคุณ จังหวัดศรีสะเกษ ด้านความสามัคคีของสมาชิก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.66) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ ทำให้ชุมชนมีความร่วมมือกันมากขึ้น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.57) รองลงมาคือ สมาชิกในกลุ่มมีความเสมอภาคและมีสิทธิเท่าเทียมกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.66) และรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.61) ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.62)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ
ผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการมีส่วนร่วม
ของสมาชิก (n=143)

ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สมาชิกมีส่วนในการวางแผนการดำเนินงาน	4.38	0.62	มาก
2. สมาชิกมีส่วนในการกำหนด กฎระเบียบ ข้อบังคับ ของกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ	4.13	0.63	มาก
3. สมาชิกมีส่วนในการตรวจสอบการดำเนินงานของ คณะกรรมการ	4.24	0.75	มาก
4. สมาชิกมีส่วนในการเลือกตั้งประธาน และ คณะกรรมการ	4.34	0.64	มาก
5. สมาชิกมีส่วนในการจัดสวัสดิการ และการปันผลของ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ	4.29	0.72	มาก
6. เข้าร่วมประชุมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ เป็นประจำ	4.13	0.84	มาก
รวม	4.25	0.70	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน
หนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D.= 0.70) เมื่อพิจารณาข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สมาชิกมีส่วน
ในการวางแผนการดำเนินงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.62) รองลงมาคือ สมาชิก
มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งประธาน และคณะกรรมการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.64) และสมาชิก
มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ และการปันผลของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$,
S.D.= 0.72) ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับ
ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D.= 0.63)

**2. แนวทางการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ
หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ** จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย คือ สมาชิกกลุ่มออม
ทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ ที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม ทั้ง 4 ฝ่าย ๆ ละ 2 คน รวมจำนวน 8 คน และ
ประธานคณะกรรมการกลุ่มฯ จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 9 คน ในด้านการบริหารจัดการกลุ่มฯ
การบริหารเงินทุน การบริหารคน และการบริหารเครื่องมือ ตามแนวคิดของ (Tyler, 1969)

2.1 การบริหารจัดการกลุ่ม แนวทางการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จในด้านการบริหารจัดการ
กลุ่ม คือมีการสร้างความเข้าใจและถ่ายทอดความรู้จากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ตั้งแต่การเริ่มจัดตั้ง ชี้แจง
แนวทางและวิธีปฏิบัติ หน้าที่ของประธานและคณะกรรมการ รวมทั้งชี้ให้เห็นประโยชน์ของการจัดตั้ง มีเวที
ในการชี้แจงผลการดำเนินงานผลประกอบการ และแนวทางการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้
สมาชิกสามารถติดตามความเคลื่อนไหวของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องของการกู้ยืม หนี้ค้างชำระ
การคำนวณปันผล และการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม เพื่อให้เหมาะสมและเป็นธรรมกับสมาชิกของกลุ่ม
ด้านการสงเคราะห์และสวัสดิการ เป็นกิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการเพื่อช่วยเหลือ สมาชิกและคนยากจนใน

ชุมชน ได้แก่ ธนาคารข้าว เป็นกิจกรรมที่กลุ่ม ดำเนินการเพื่อการสงเคราะห์ ช่วยเหลือโดยการให้กู้ ให้ยืม และให้เปล่า นอกจากนี้กลุ่มยังนำผลกำไรส่วนหนึ่งจากการดำเนินงานมาช่วยเหลือ สมาชิกที่เดือดร้อนและ คิณสู่ชุมชน เช่น การรักษาพยาบาล ทุนการศึกษาบุตรของสมาชิก ช่วยเหลือ การจัดงานศพสมาชิก การ สงเคราะห์คนชรา การพัฒนาหมู่บ้านและบำรุงรักษาสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

2.2 การบริหารเงินทุน แนวทางการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จในด้านการบริหารเงินทุน คือมี กิจกรรมฝากเงินสัจจะโดยเขียนเป็นระเบียบของกลุ่มฯ และกำหนดให้สมาชิกกลุ่มปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด การฝากเงินให้ฝากตามที่ตกลงไว้ในกลุ่ม (ปัจจุบัน ค่าสุด 20 บาท/เดือน และไม่เกิน 400 บาท/เดือน) ทุกวันที่ 7 ของเดือน ตั้งแต่เวลา 09.30–12.00 น. ณ ที่ทำการกลุ่มหรือบางครั้งอาจเป็นที่ศาลาประชาคมหมู่บ้าน โดยผู้ใหญ่บ้านจะแจ้งเตือนผ่านเสียงตามสายก่อนถึงวันเปิดทำการรับฝากกรณีสมาชิกขาดสัจจะสะสมติดต่อกัน เป็นเวลา 3 เดือน จะถือว่าสมาชิกขาดสมาชิกภาพแต่คณะกรรมการก็จะพิจารณาว่ามีเหตุอันสมควรหรือไม่ ถ้าหมดสภาพการเป็นสมาชิกแล้วถ้ามีหนี้ค้างชำระให้คืนทั้งหมดทันที และคืนเงินสัจจะสะสมทั้งหมดโดยไม่มี ดอกเบี้ย และถ้าจะกลับเข้าเป็นสมาชิกต้องออกไปแล้ว ไม่น้อยกว่า 1 ปี การชำระหนี้เงินกู้ให้ชำระเงินกู้ พร้อมดอกเบี้ยตามวันเวลาที่กำหนดในสัญญา (ปัจจุบัน 2 ครั้ง/ปี บางรายคณะกรรมการจะพิจารณาเป็น พิเศษเนื่องจากมีเหตุผลอื่นประกอบ) ในอัตราร้อยละ 7 บาท/ปี มีคนค้าประกันซึ่งต้องเป็นสมาชิกกลุ่มออม ทรัพย์ จำนวน 2 คน ในส่วนอื่น ๆ คือ มีการจัดสรรผลกำไรแบ่งเป็นส่วน ๆ มีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก และสาธารณประโยชน์ และมีการนำเงินไปลงทุนอื่น ๆ ตามมติ ที่ประชุมเห็นสมควร โดยเจ้าหน้าที่พัฒนา ชุมชนต้องมีความรู้ในการดำเนินงานและคอยให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ

2.3 การบริหารคน มีการแบ่งงานกันทำเป็นฝ่ายต่าง ๆ 4 ฝ่าย คือ คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่ในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพ เป็นที่พึงพอใจของสมาชิก และเป็นตัวแทนในการ ติดต่อบริษัทงานกับเจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงานต่าง ๆ คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ มีหน้าที่ในการพิจารณาให้ กู้ยืมเงิน และเร่งรัดหนี้ คณะกรรมการตรวจสอบ มีหน้าที่ดูแลบัญชี ตรวจสอบบัญชี และผลการดำเนินงานของ กลุ่ม คณะกรรมการส่งเสริม มีหน้าที่ชักชวนผู้สมัครใจสมัครเป็นสมาชิกเพิ่ม และแนะนำประสานงานให้มีความ สามัคคีในกลุ่ม ซึ่งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ เป็นสมาชิกเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ระดับอำเภอ ทำให้คณะกรรมการมีโอกาสได้ร่วมอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจากหมู่บ้าน และ อำเภออื่น ๆ ในโอกาสต่าง ๆ ตามแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกรมการพัฒนาชุมชน อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานยังมีปัญหาเรื่องการจัดการคนทำหน้าที่แทนกันในกรณีที่คณะกรรมการไม่ว่างหรือไม่ สามารถทำงานได้ เช่น การเก็บเงินมีคนไม่พอ เนื่องจากสมาชิกมีจำนวนมากในวันรับฝากเงิน ก็ต้องให้ผู้อื่นทำหน้าที่ แทนโดยต้องลงลายมือชื่อทำงานแทนกัน เรื่องนี้ยังเป็นปัญหาอยู่ เพราะต้องลงรายละเอียดในสมุดทะเบียนคุม และสมุดพกของสมาชิก บางทีคนทำงานแทนยังมีความสับสนหรือหะหลวมในการลงชื่อทำงานแทน อาจเกิด ข้อผิดพลาดขึ้นได้

2.4 การบริหารเครื่องมือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ดำเนินการ ภายใต้วงเงินของกรมการพัฒนาชุมชน 4 ด้าน 32 ตัวชี้วัด มีผลการประเมิน 3 ระดับ ซึ่งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ การผลิตบ้านหนองสำราญฯ ประเมินแล้วอยู่ในระดับ 3 ซึ่ง ถือว่าเป็นระดับที่ดีที่สุดของการประเมิน แต่ยังมี ตัวชี้วัดบางข้อที่ไม่สามารถทำได้ในตอนนี้ เช่น การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหรือเครื่องมือไอที ในการดำเนินงาน ทางบัญชี การเงิน เนื่องจากขาดคณะกรรมการที่มีความสามารถในเรื่องเทคโนโลยี เพราะกรรมการส่วนมาก เป็นชาวบ้าน และมีอายุมากแล้ว นอกจากนี้ยังมีหลักธรรมาภิบาล 5 ประการ ที่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนได้วาง ให้ไว้สำหรับปฏิบัติ คือ ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน ความไว้วางใจ การดำเนินงานกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทั้งนี้การที่สามารถดำเนินงานได้ดีเนื่องจากคนในหมู่บ้านหนองสำราญ มีแนวทาง ปฏิบัติ ที่เรียกว่า “เป็งบ้าน” (เป็นภาษาอีสาน แปลว่า ธรรมเนียมวิถีปฏิบัติของหมู่บ้าน) ที่ดี คือ มีความ

เคารพผู้อาวุโสมีเมตตาจิตที่ดีต่อกัน มีเหตุผล มีความสามัคคีร่วมมือ มีการสืบทอดธรรมเนียมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนตนเองต่อ ๆ กันมา ที่เป็นเช่นนี้เพราะบ้านหนองสำราญ เป็นหมู่บ้านที่ก่อตั้งมานาน เป็นหมู่บ้านเก่า มีการสืบทอดกันหลายรุ่น หลายชั่วอายุคน จึงสามารถดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ได้ดี

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม รองลงมา ด้านการเสริมสร้างค่านิยมในการออมที่ดี ด้านคุณลักษณะผู้นำ ด้านความสามัคคีของสมาชิก และด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ มีการบริหารจัดการที่ดี เห็นระบบการทำงานที่มีเป้าหมาย มีรูปแบบในการดำเนินงานที่ชัดเจน อีกทั้งได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอย่างใกล้ชิด จนทำให้กิจการเติบโตและเป็นแหล่งทุนให้กับชุมชนได้ สามารถช่วยสมาชิกบางรายให้ปลดหนี้ในระบบ และยังมีสวัสดิการต่าง ๆ ให้สมาชิกและหมู่บ้านด้วย นอกจากนี้ส่วนที่น่าสนใจก็คือ ชุมชนเองมีค่านิยมในการออมที่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (บุษรินทร์ จิรัฐนากุล, 2562) ที่ได้ศึกษาความเห็นของสมาชิกต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลบางหัก อำเภอบางบาล จังหวัดชลบุรี พบว่า ความเห็นของสมาชิกต่อปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ มีการวางแผนงานและกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงาน มีการแสดงแผนการทำงานให้สมาชิกเห็นอย่างชัดเจน และกลุ่มฯ ยังช่วยทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกดีขึ้น โดยมีการประสานงานร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาคู ในการให้ความรู้และเป็นพี่เลี้ยงเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามระเบียบของกรมการพัฒนาชุมชน จนชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ อีกทั้งยังมีการบริหารงบประมาณ/ทุนของกลุ่มฯ ให้งอกเงย มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธนายุทธ อ่อนดี, 2559) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลห้างสูง อำเภอนาทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านบริหารจัดการกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ด้านการสร้างค่านิยมในการออมที่ดี พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ ประสบปัญหาเรื่องความต้องการทุนทรัพย์เพื่อใช้จ่ายเป็นดอกเบี้ยบ่อยครั้งซึ่งเมื่อจำเป็นต้องใช้อย่างฉุกเฉินก็ต้องกู้ยืมจากแหล่งทุนที่อยู่นอกชุมชน หรือบางรายต้องกู้ยืมจากแหล่งทุนนอกระบบ ทำให้เสียเปรียบเนื่องจากอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก แต่ด้วยความจำเป็นจึงต้องทำทุกวิถีทางเพื่อให้ผ่านสถานการณ์ไปได้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจึงเป็นทางออกที่ชุมชนเห็นประโยชน์ในการช่วยเก็บเงินออมและเป็นแหล่งทุนให้กู้ยืมแบบฉุกเฉินที่มีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ หรือสมาชิกที่มีความประสงค์จะเงินไปเพื่อการลงทุนขยายกิจการต่าง ๆ หรืออาชีพทางการเกษตร ก็สามารถกู้ยืมแบบสามัญได้อีกด้วย บางรายถึงกับสามารถช่วยปลดหนี้ในระบบได้จนสำเร็จ สมาชิกกลุ่มจึงเห็นความสำคัญของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นในหมู่บ้านของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พงศธร ชินวงศ์, 2563) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการปฏิบัติที่ดีของศูนย์จัดการกองทุนชุมชนสู่การแก้ปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือน หมู่บ้านหนองยายนุ่น อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม : การศึกษาด้วยการสร้างทฤษฎีฐานราก พบว่า

ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนบ้านหนองยายนุ่น ประสบความสำเร็จในการใช้กระบวนการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนแก้ปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือนผ่านกองทุนชุมชน แนวทางปฏิบัติที่ดีในการแก้ไขปัญหาหนี้สินคือ 1) การร่วมกันสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง จัดตั้งสวัสดิการชุมชน 2) คัดเลือกคณะกรรมการและลูกหนี้ที่มีคุณภาพ มารวมกลุ่มขึ้นใหม่ 3) ปลุกฝังแนวความคิดการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และการออมเงิน 4) การวางแผนการปลดหนี้ให้กับสมาชิก และ 5) การสร้างบรรทัดฐานที่ดี เช่น การเอื้อเฟื้อ การมีปณิธานที่ดีในการปลดหนี้ ให้เกิดในสังคมของชุมชนและในกลุ่มสมาชิกกองทุนชุมชน

1.3 ด้านคุณลักษณะผู้นำ พบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ เห็นถึงความตั้งใจของคณะกรรมการกลุ่ม ซึ่งต้องมีจิตอาสาในการเสียสละเวลามาทำงานเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม และปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มอย่างเคร่งครัด และเท่าเทียมกันทุกคน อีกทั้งยังช่วยให้คำแนะนำปรึกษาการวางแผนการกู้ยืมเงิน และการชำระเงินคืน การคิดดอกเบี้ย รวมทั้งอธิบายขั้นตอน และดูแลสมาชิกอย่างเต็มที่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อนุสรณ์ เทพศิริ, 2566) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของหมู่บ้านกรณีศึกษา : บ้านหัวหนอง หมู่ที่ 6 ตำบลศีลอม อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของคณะกรรมการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการ การอบรม ฝึกทักษะอาชีพ จากหน่วยงานภายนอกอย่างเป็นระบบ และการเพิ่มพูนประสบการณ์ด้านการจัดสวัสดิการจากการศึกษาดูงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ประสบความสำเร็จเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

1.4 ด้านความสามัคคีของสมาชิก พบว่า อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ เห็นว่าการมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ ทำให้ชุมชนมีความร่วมมือกันมากขึ้น มีการระดมความคิดเห็นในการดำเนินงานต่าง ๆ ของกลุ่ม เช่น การจัดสรรสวัสดิการ การช่วยเหลือสาธารณประโยชน์ ฯลฯ ส่งผลให้สมาชิกมีการปรึกษาหารือร่วมกันมากขึ้น โดยใช้หลักการประชาธิปไตยเคารพเสียงส่วนใหญ่ แสดงออกถึงความเท่าเทียมกันทำให้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มฯ ซึ่งสอดคล้องกับ (ทิพวรรณ พุฒากรณ์, 2562) ได้กล่าวถึงความสามัคคีมีนิยามที่ให้ความหมายคล้ายคลึงกัน เช่น ความพร้อมเพรียง ความปรองดอง ความสมานฉันท์ การรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน ความเป็นเอกภาพ โดยทั่วไปแล้วให้ความหมายของคำว่า “ความสามัคคี” ว่า การที่ทุกคนมีความพร้อมกาย พร้อมใจ พร้อมความคิดเป็นหนึ่งเดียวกัน มีจุดมุ่งหมายที่จะปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก พบว่า อยู่ในระดับมาก สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ มองว่าตนเองมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มฯ ตั้งแต่กระบวนการแรก คือ การระดมความคิดเห็นและคณะกรรมการกลุ่ม ในการเข้ามาดำเนินกิจการ อีกทั้งยังมีส่วนในการออกความคิดเห็นเสนอการจัดสวัสดิการ และการปันผลกำไรของกลุ่ม ให้สมาชิกอย่างเป็นธรรม และสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการได้เมื่อมีการร้องขอของสมาชิกกลุ่ม ทั้งนี้สมาชิกต้องเข้าประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมรับฟัง รับทราบ และร่วมตัดสินใจ ซึ่งทุกครั้งต้องมีจำนวนสมาชิกเกินกึ่งหนึ่ง จึงจะสามารถทำการประชุมระดมและสามารถลงมติร่วมกันในการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (รัชณี ปิมแปง, 2559) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสลาดใต้ ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ (Cohen & Uphoff, 1981) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนว่าจะต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ อันได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

2. ศึกษาแนวทางบริหารจัดการสู่ความสำเร็จ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ

2.1 การบริหารจัดการกลุ่ม พบว่า การที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ ยังคงดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องและมีผลประกอบการผ่านตัวชี้วัดของกรมการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับ 3 (ดีที่สุด) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีแนวทางในการดำเนินงานเริ่มต้นยังไม่สมบูรณ์ จึงได้มีการเชิญเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนมาช่วยวางระบบการทำงานใหม่ให้เป็นไปตามระเบียบของกรมการพัฒนาชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเป็นผู้คอยให้ความรู้แก่คณะกรรมการในการดำเนินงาน ซึ่งการแต่งตั้งหรือปรับเปลี่ยนคณะกรรมการกลุ่มให้เหมาะสมครบถ้วนก็ได้มาจากการประชาคมคัดเลือก มีการออกกฎ ระเบียบที่เป็นลายลักษณ์อักษร สามารถดูหรือทำสำเนาได้ที่ทำกรกลุ่ม ปรับปรุงระบบสมุดฝากเงินสัจจะของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกทราบสถานะทางการเงินของตนเอง มีการประชุมชี้แจงผลการดำเนินงาน และสมาชิกสามารถออกความเห็นเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ โดยใช้มติเสียงส่วนมากของที่ประชุม มีการชี้ให้เห็นประโยชน์ของการจัดตั้งกลุ่ม เช่น สวัสดิการของสมาชิก หรือด้านการสงเคราะห์ และสวัสดิการของชุมชน สิ่งเหล่านี้ทำให้สมาชิกกลุ่มมีความเชื่อมั่นในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตฯ ของตนเอง สอดคล้องกับ (Robbins & Coulter, 2007) ซึ่งให้ความหมายของ การจัดการไว้ว่า เป็นสิ่งที่ผู้จัดการหรือผู้บริหารต้องปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับการประสานงาน การดูแลงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้อื่น เพื่อให้งานและกิจกรรมเหล่านั้นสำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการประสานงานและดูแลงานของผู้อื่นจึงเป็นข้อแตกต่างที่แยกแยะผู้บริหารออกจากผู้ที่มิได้เป็นผู้บริหารที่รับผิดชอบงานเฉพาะของตนเอง

2.2 การบริหารเงินทุน พบว่า แนวทางการบริหารการเงินของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จคือ ต้องมีระบบการฝากเงินสัจจะสะสมที่ชัดเจน สมาชิกสามารถตรวจสอบบัญชีเงินฝากของตนได้ตลอดโดยประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสำราญ ได้ปรับปรุงระบบบัญชีให้มีสมุดสัจจะสะสมของสมาชิกที่เปรียบเสมือนสมุดบัญชีเงินฝากของธนาคาร เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน และสมาชิกกลุ่มสามารถทราบสถานะการเงินของตนเองอย่างเป็นปัจจุบัน มีอัตราดอกเบี้ยที่เป็นธรรมผ่านการลงมติโดยสมาชิกทุกคน มีการบริหารจัดการหนี้ของสมาชิกแต่ละราย เริ่มจากการพิจารณาวงเงินกู้ให้สมาชิกอย่างเป็นธรรมผ่านคณะกรรมการและประชาคมชี้แจงให้ที่ประชุมทราบ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขหลักประกันและศักยภาพในการส่งคืนเงินกู้ คณะกรรมการมีการชี้แจงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สมาชิกทราบและตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบต่อเงินกู้ยืมของตนเอง และให้ความสำคัญในการส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยในที่สุด การบริหารการเงินก็จะดำเนินไปอย่างไม่ติดขัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุรตดา ตาเสือ, 2564) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอลืออำนาจ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ด้านการจัดสรรเงินทุนอยู่ในระดับมาก

2.3 การบริหารคน พบว่า กลุ่มมีแนวทางในการวางโครงสร้างองค์กรคือ มีประธานกรรมการจำนวน 1 คน และคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 4 ฝ่าย ๆ ละ 5 คน โดยทำหน้าที่ตามระเบียบกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกรมการพัฒนาชุมชนอย่างชัดเจน ซึ่งกลุ่มต้องมีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอยู่เสมอเพื่อช่วยแนะนำการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชนอย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามยังมีปัญหาขาดแคลนคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถในการดูแลบัญชีหรือระบบการเงินที่ค่อนข้างละเอียดในวันที่มีการรับเงินสัจจะสะสม ซึ่งกลุ่มก็มีการสร้างบุคลากรเข้ามาทดแทนและมีระบบการทำงานแทนกันโดยลงลายมือชื่อปฏิบัติงานแทนเพื่อระบุตัวบุคคลให้ชัดเจน และอาจยกคำตอบแทนกรรมการให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ซึ่งจะต้องมีการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาดูงานหรือได้รับการอบรมให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่เพิ่มเติม สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารจัดการ (Operation-Management Theory) โดยแนวคิดของ (Henri Fayol, 1949) ได้กำหนด “หลักการจัดการที่มีประสิทธิภาพของ เฟยอล”

มี 14 ข้อคือ 1) การแบ่งงานกันทำ (Division of Work) 2) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) 3) ระเบียบวินัย (Discipline) 4) มีการบังคับบัญชาที่มีเอกภาพ (Unity of Command) 5) มีทิศทางที่เป็นเอกภาพ (Unity of Direction) 6) ผลประโยชน์ส่วนตัวสำคัญน้อยกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม (Individual Interest less than General Interest) 7) มีการรวมอำนาจ (Centralization) 8) สายสัมพันธ์ที่คล่องตัว (Scalar chain) 9) มีลำดับตำแหน่ง (Order) 10) ความเสมอภาค (Equity) 11) ความมั่นคง (Stability) 12) ความคิดริเริ่ม (Initiative) 13) ความสามัคคี (Esprit de corps) 14) ค่าตอบแทน (Remuneration)

2.4 การบริหารเครื่องมือ พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ มีแนวทางการดำเนินงานโดยยึดหลักการและระเบียบกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกรมการพัฒนาชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนเป็นพี่เลี้ยง และมีการจัดทำเป็นกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอนาคู จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีข้อบัญญัติเพิ่มเติมของตนเอง เช่น อัตราดอกเบี้ย หรือกำหนดเวลาชำระเงินกู้ เป็นต้น และผลจากการประเมินตามตัวชี้วัดของกรมการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับ 3 ซึ่งเป็นระดับที่ดีที่สุดของการประเมินอีกประการหนึ่งคือมีการใช้หลักธรรมาภิบาล 5 ประการ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ 1) ซื่อสัตย์ 2) เสียสละ 3) รับผิดชอบ 4) เห็นอกเห็นใจกัน และ 5) ไว้วางใจกัน ทั้งนี้การที่สามารถดำเนินงานได้ดีอาจเป็นผลเนื่องมาจากคนในหมู่บ้านหนองสำราญ มีแนวทางปฏิบัติ ที่เรียกว่า “เปิงบ้าน” (เป็นภาษาอีสาน แปลว่า ขนบธรรมเนียมวิถีปฏิบัติของหมู่บ้าน) ที่ดี มีความเคารพผู้อาวุโส มีเมตตาริเริ่มที่ดีต่อกัน มีเหตุผลมีความสามัคคีร่วมใจ มีการสืบทอดธรรมเนียมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนตนเองต่อ ๆ กันมา และที่สำคัญคือ “เปิงบ้าน” เป็นส่วนที่ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดการวางแผน การออกกฎ ระเบียบของกลุ่มในการดำเนินงาน สอดคล้องกับ (Lisk, 1985, อ้างถึงในแสงระวี สินธุศาสตร์, 2563) ที่ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปร่วมอย่างจริงจังในกระบวนการการดำเนินการตัดสินใจทุกระดับทุกรูปแบบในแต่ละกิจกรรม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของกระบวนการวางแผน ซึ่งมีการกำหนดรูปแบบการทำงานกำหนดแนวคิดการมีส่วนร่วมที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมของมวลชนอย่างกว้างขวางในการเลือกการบริหาร การประเมินผลของแผนงานแต่ละโครงการที่จะนำมาซึ่งการยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น จึงสามารถดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ได้ดี ดังนั้นแนวทางที่จะประสบความสำเร็จ คือ การดำเนินงานภายใต้กฎ ระเบียบ และหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด และถูกต้องจนเห็นผลเป็นรูปธรรมให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรให้ความสำคัญกับการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายในการทำงานให้มี ความชัดเจน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้สมาชิกในการทำใหชีวิิตความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยมีการประสานงานกับหน่วยงานราชการ เพื่อให้ความรู้ในการดำเนินงานอย่างถูกต้อง

1.2 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรส่งเสริมและชี้ให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการออม เพื่อใช้เป็นแหล่งทุนในยามจำเป็นเดือดร้อน หรือเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ เนื่องจากการออมเป็นพื้นฐานของการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งมีหลักการเบื้องต้นในการสร้างทุนชุมชนจากคนในชุมชนเอง

1.3 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการกลุ่ม มีการเพิ่มพูนความรู้ และให้ความสำคัญในการเลือกคณะกรรมการมาปฏิบัติหน้าที่ โดยเป็นผู้ที่มีจิตอาสา มีความตั้งใจเสียสละเพื่อการ

ดำเนินงานให้สำเร็จ โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่มอย่างเคร่งครัด และปฏิบัติกับสมาชิกอย่างเท่าเทียมกันทุกคน

1.4 นโยบายการส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างคณะกรรมการกับสมาชิกของกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งและสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นภายในกลุ่ม เช่น การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

1.5 นโยบายเสริมสร้างศักยภาพของกลุ่มโดยการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

1.6 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานในทุกขั้นตอน เช่น การวางแผน การตรวจสอบ การดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม การจัดสวัสดิการของกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัยครั้งต่อไปเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสำราญ หมู่ 8 ตำบลโนนค้อ อำเภอโนนคูณ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในลักษณะ ต่อไปนี้

2.1 ควรศึกษาความเชื่อมั่นของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่มีต่อคณะกรรมการในส่วนของการติดต่อประสานงาน และการให้ความสำคัญของหน่วยงานราชการ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอโนนคูณลงพื้นที่เป็น พี่เลี้ยงและให้คำแนะนำในการดำเนินงาน หรือแนะนำแนวทางการประกอบอาชีพให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ แล้วมีผลต่อการดำเนินงานอย่างไร

2.2 ควรศึกษาถึงบริบท แนวคิด วัฒนธรรม ของหมู่บ้าน ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งแต่ละหมู่บ้านมีอายุการจัดตั้งหมู่บ้านไม่เหมือนกัน เช่น หมู่บ้านดั้งเดิม หรือหมู่บ้านที่แยกตัวมาตั้งใหม่ ส่งผลให้มีขนบธรรมเนียมปฏิบัติของหมู่บ้านแตกต่างกัน มีผลอย่างไรต่อการใช้หลักธรรมาภิบาล 5 ประการ ของกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่ยั่งยืน ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ทิพวรรณ พุฒาภรณ์. (2562). การเสริมสร้างความสามัคคีในสังคมไทย. *วารสารวิชาการ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 2(3), 94-106.
- ธนายุทธ อ่อนดี. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลห้างสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- บุษรินทร์ จิรัฐธนากุล. (2562). ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลบางหัก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- พงศธร ชินวงศ์. (2563). แนวทางการปฏิบัติที่ดีของศูนย์จัดการกองทุนชุมชนสู่การแก้ปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือน หมู่บ้านหนองยายนุ่น อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม : การศึกษาด้วยการสร้างทฤษฎีฐานราก. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- รัชนิ ปิมแปง. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มในการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองสลัดไธ ตำบลสระกระโจม อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี. (การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).

- สุรัตดา ตาเลื้อ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตำบลหัวปลวก อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน. (2563). ยุทธศาสตร์การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ปี พ.ศ. 2565-2568. กรุงเทพฯ. สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน.
- แสงระวี สินธุศาสตร์. (2563). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- อนุสรณ์ เทพศิริ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของหมู่บ้านกรณิศศึกษา : บ้านหัวหนอง หมู่ที่ 6 ตำบลชีลอง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ).
- Cohen, Joel M., and Uphoff Norman. (1981). *Participatory Research and Development for Rural People*. Cornell University.
- Fayol, H. (1949). *General and Industrial Management*. Sir Isaac Pitman & Sons.
- Lisk, F. (1985). *Popular Participation in Planning for Basic Needs: Concepts, Methods and Practices*. Aldershot: Gower.
- Robbins, S.P. & Coulter, M. (2007). *Management (Nine ed)*. Upper Saddle River: Prentice-hall International.
- Tyler, R.W. (1969). *Educational Evaluation: New Roles, New Means*. Chicago: University of Chicago Press.